

3. На кожному практичному занятті 50-60 % часу відводиться на виконання певних завдань, яке сприяє формуванню практичних навичок і вмінь. Облік результатів виконаних практичних завдань, висновки студенти самостійно занотуюють у протоколи, ступінь правильності яких є невід'ємною складовою сумарної оцінки за практичне заняття.

4. На кафедрі створено навчальні посібники «Мікробіологія, вірусологія та імунологія» для студентів медичного і стоматологічного факультетів (трьома мовами), які призначені для аудиторної і позааудиторної роботи студентів. Структура посібників і зміст завдань сприяють підвищенню ефективності групового та індивідуального виконання певних завдань, проведенню навчально-дослідної роботи, організації ділових ігор, застосуванню проблемних і ситуаційних завдань. До кожної теми наведений перелік практичних навичок і вмінь, якими необхідно опанувати під час виконання визначених конкретним протоколом завдань. До кожного ПМК розроблені контрольні питання з практичної підготовки.

5. При формуванні практичних навичок обов'язово враховується профілізація навчарка. Теоретичні та практичні завдання розроблені згідно з навчальними програмами за спеціальностями «Лікарська справа», «Педіатрія» «Стоматологія» і ОЮХ, а також узгоджені з профільними клінічними кафедрами.

Оцінювання рівня опанування практичними навичками і вміннями реалізується через низку контрольних заходів: – поточний контроль здійснюється за розробленим алгоритмом під час кожного практичного заняття і є складовою загальної оцінки за заняття (ресструється в журналах обліку відвідувань та успішності студента);

– поміжчий контроль рівня опанування практичними навичками здійснюється під час проведення змістових модульних контролів: оцінювання відбувається за традиційною 4-бальною системою (ресструється в журналах обліку відвідування й успішності студентів);

– контроль умінь оперувати практичними навичками і вміннями під час проведення ПМК та семестрової підсумкової атестації; оцінка за розв'язування практично орієнтованої задачі є складовою балів за ПМК (ресструється у відомостях ПМК та в індивідуальному плані студента) і результату складання СПА в балах за ЄКТС [1].

Для формування практичних навичок і вмінь, а також для ефективного контролю рівня опанування ними на кафедрі, крім повного методичного забезпечення, наявне відповідне лабораторно-технічне забезпечення для індивідуального або колективного виконання практичних робіт.

Слід підкреслити, що на сучасному етапі забезпечення якісної практичної підготовки студентів із визначеної дисципліни регламентується партнерськими взаємовідносинами між викладачами і студентами: з одного боку, викладач мусить відповідати всім вимогам до підготовки нової генерації фахівців; з іншого, студент має бути мотивованим і компетентним із базових питань попереднього засвоєного навчального матеріалу. Довід показує, що саме наявність партнерських взаємовідносин слугує запорукою дієвого формування практичних навичок і вмінь, інтеграції теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців медичного профілю.

Отже, кафедра мікробіології, вірусології та імунології, керуючись провідною метою підготовки сучасних фахівців-медиків і основними нормативно-правовими актами в сфері освітньої діяльності, успішно функціонує в структурі ВДНЗ України «УМСА» і створює належні умови для якісного опанування практичними навичками і вміннями.

Список використаної літератури

1. Вища освіта України і Болонський процес [навч. посібник] / М.Ф. Степов, Я.Я. Болобуш, В.Д. Шинкарук та ін.; за ред. В.Г. Кремени. - Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2004. - 384 с.
2. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110104 «Педіатрія» напрямку підготовки 1101 «Медицина»: Галузевий стандарт Вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. - К., 2003. - 30 с.
3. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія» напрямку підготовки 1101 «Медицина»: Галузевий стандарт Вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. - К., 2003. - 25 с.
4. Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.110101 «Лікувальна справа» напрямку підготовки 1101 «Медицина»: Галузевий стандарт Вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. - К., 2003. - 119 с.
5. Інформаційно-методична підтримка вивчення предмета на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» / Г.А. Лобань, В.П. Полянська, І.М. Зв'язюльська [та ін.] // *Вісник* і *Journal of Biosocial Anthropology*. - 2014. - № 22. - С.226-229.

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ ВДНЗУ «УКРАЇНЬСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

Лобань Г. А., Полянська В.П., Коваленко Н. П., Фаустова М.О., Басараб Я. О.

ВДНЗУ України "Українська медична стоматологічна академія"

У статті обгрунтовано думку, що інформатизація освіти є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасного суспільства, спрямованим на покращення процесу навчання, раціональну організацію пізнавальної діяльності студентів, індивідуалізацію навчального процесу.

Ключові слова: інноваційні технології навчання, навчально-методичний комплекс.

Однією з особливостей сучасного суспільного розвитку є збільшення інформаційних потоків, що зумовлює реорганізацію класичних пріоритетів і створення нових у підготовці конкурентоспроможних фахівців, у тому числі і в медичній галузі [2]. Інформаційне суспільство має такі характерні особливості:

- обсяг знань, що породжується у світовому співтоваристві, подвоюється кожні два-три роки;
- обсяг інформації, що передається через штучні супутники Землі упродовж двох тижнів, достатній для заповнення 19 млн. томів;

– в індустріально розвинутих країнах учні під час закінчення середніх шкіл отримують більше інформації, ніж старше покоління за все життя;

– у наступні три десятиліття відбудеться стільки ж змін, скільки їх було за останні триста десятиріч, тощо.

У зв'язку з цим упровадження інформаційних методів у освітній, науковій і професійній галузях є надзвичайно актуальним. Для успішного створення інформаційної системи навчально-методичних матеріалів на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології ВДНЗУ «УМСА» створено навчально-методичний комплекс (НМК), який, окрім навчальної програми, містить методичні вказівки студентам із вивчення дисципліни, підручники і навчальні посібники, словники та довідкову літературу, перелік лабораторних робіт із методичними вказівками, питання до іспиту [1]. Навчально-методичний комплекс, що втілює в собі технологію формування професійної і комунікативної компетенції, є імпульсом для підтримки в студента зацікавленості самим процесом навчання, формування переконаності в необхідності знання предмета.

Складовою частиною НМК є навчальний посібник із мікробіології, вірусології та імунології, що забезпечує ефективну аудиторну та позааудиторну роботу студентів. Методичні розробки до практичних занять з усіх тем виконані українською, російською й англійською мовами. Підготовлено до друку та затверджено МОЗ України посібник із медичної мікології англійською мовою.

Нині називають досить значна кількість електронних посібників, які, крім інформації, передбаченої навчальною програмою, містять велику кількість додаткового матеріалу. Зазвичай увесь навчальний матеріал посібників представлений у наочній формі і забезпечений комплексом мультимедійних можливостей: повноекранні озвучені відеофрагменти з демонстрацією експериментів і процесів, що вивчаються, анімовані карти, високоякісні фотографії, графіки і діаграми, інтерактивні тривимірні моделі й анімаційні ролики, що дають можливість спостерігати процеси і розглядати об'єкти, недоступні для безпосереднього спостереження.

Одним із інноваційних напрямів підготовки студентів є викладення навчального матеріалу у вигляді лекцій-презентацій. Ці проекти реалізуються з використанням найбільш популярних нині програм – «Power Point» та «Macromedia Flash». Використання мультимедійних лекцій підвищує ефективність подання матеріалу, покращує запам'ятовування інформації. Крім того, лектор, який користується новими технічними засобами, сприймається більш професійним, переконливим і цікавим. Використання мультимедійної техніки дає можливість викладачу перебувати обличчям до аудиторії та вільно її контролювати, оцінюючи реакцію на матеріал і зацікавленість слухачів.

Процес засвоєння матеріалу складається з послідовно осмисленої студентами навчальної інформації, візуалізованої за допомогою мультимедійних технологій. За рахунок цього викладач має можливість ефективніше використовувати лекційний час, акцентувати увагу студента на найскладніших питаннях заняття.

Перехід від традиційного статичного викладення навчального матеріалу до динамічного, просторового, демонстрація на великому екрані матеріалів у вигляді тексту і графічної інформації, застосування комп'ютерної анімації та відеофрагментів значно розширюють дидактичні можливості лекційних занять і виводить освіту на ясно вищий рівень. Однак, не слід вважати інноваціями використання можливостей мультимедійних технологій при читанні лекцій, якщо самі лекції не містять суттєвої новизни.

Для аудиторних лекцій із мікробіології кафедрою створено фільмотеку власного виробництва та виробництва ВВС, де відображені сучасні методи мікробіологічних і вірусологічних досліджень, наукові досягнення в галузі специфічної профілактики та лікування інфекційних звороб, відеозписи виконання алгоритму практичних навичок. За умов використання наочного матеріалу лекції набувають більш практичного, а не лише теоретичного значення.

Іншою поширеною формою занять із використанням інформаційних технологій є комп'ютерне тестування. Така форма перевірки знань студентів широко використовується в різних вищих навчальних закладах при проведенні модульного контролю з будь-якої дисципліни, ректорського контролю після закінчення вивчення матеріалу, передбаченого навчальною програмою.

У педагогічному процесі контроль виконує низку функцій: навчальну, діагностичну, оцінювальну, стимулювальну, розвивальну. Одним із найпоширеніших видів проведення контролю знань є тестування. Цей вид контролю дає змогу викладачам отримувати більш точну й об'єктивну інформацію про рівень засвоєння знань студентами. Тест у процесі контролю забезпечує однакові для всіх умови перевірки. Це дає можливість реалізувати індивідуалізацію і диференціацію навчання. Основні переваги комп'ютерних тестових систем – це оперативність, об'єктивність, можливість охопити велику аудиторію, автоматизація обробки результатів, можливість самоконтролю студента.

Слід також підкреслити важливу роль Інтернету для самоосвіти як викладача, так і студента. Можливість використання багатих ресурсів мережі для підготовки до занять, спілкування з колегами з інших міст, регіонів, обговорення проблем на освітніх форумах, обмін досвідом, участь у конкурсах, у дистанційному навчанні – все це сприяє розвитку педагогічної компетенції викладача. Також не варто відмовлятися від відвідування англомовних сайтів.

Для покращення якості навчання для студентів створено WEB-сторінку, на якій розміщено програму з дисципліни, теми лекцій, практичних занять, самостійних робіт, перелік питань для іспиту, тестові завдання для перевірки знань. Питання, що виникають, студенти можуть поставити, відправивши їх електронною поштою викладачеві, що створює можливість поглибленої консультативної допомоги.

Отже, інформаційні технології у викладанні мікробіології дозволяють докорінно змінити організацію процесу навчання студентів, формуючи в них системне мислення; раціонально організувати пізнавальну діяльність під час навчально-виховного процесу; використовувати комп'ютери з метою індивідуалізації навчального процесу та звернутися до принципово нових пізнавальних засобів; вивчати явища і процеси в мікрос- і макросвіті, всередині складних технічних і біологічних систем на основі використання засобів комп'ютерної графіки і моделювання; представляти в зручному для вивчення масштабі різні біологічні процеси, що реально відбуваються з дуже великою або малою швидкістю. Упровадження інноваційних технологій у навчання сприяє підвищенню його якості, формуванню професійної компетентності студентів вищих навчальних закладів.

Список використаної літератури

1. Досвід впровадження інформаційних іновісційних технологій у викладанні мікробіології / Г. М. Лобань, Н. П. Коваленко, І. М. Зятецька [та ін.] // Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Іновісційні інформаційні технології у вищій медичній освіті». – Полтава, 2012. – С.24 – 26.
2. Морзе Н. В. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / Н. В. Морзе, О. Г. Глазунова // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – №2(6). – Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu.ua/letem6/emg.html>.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Локес К.П., Ставицький С.О., Розколупа О.О., Іщенко В.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

На сучасному етапі розвитку медицини важлива роль надається підвищенню рівня підготовки лікарів-стоматологів, що зумовлює покращення якості надання стоматологічної допомоги. Міждисциплінарна інтеграція в освіті сприяє реалізації цього чинника.

Ключові слова: міждисциплінарна інтеграція, підготовка лікарів-стоматологів.

Підвищення якості надання стоматологічної допомоги – провідний напрям сучасної підготовки лікарів цього профілю. Досягнення цієї мети значною мірою залежить від професійного рівня і якості підготовки стоматологічних кадрів.

На сучасному етапі підготовки лікарів-стоматологів необхідно враховувати певні чинники, а саме:

- сучасні вимоги до рівня якості у сфері медичного обслуговування;
- динамічні зміни в охороні здоров'я та правові особливості суб'єктів охорони здоров'я в Україні;
- масштабність і темпи реорганізації накопичення, передачі та використання інформації з питань медичної науки;
- інтенсифікація міжнародного співробітництва в сфері медичної освіти; уніфікація системи оцінювання, мобільність студентів, викладачів і спеціалістів галузі охорони здоров'я;
- уведення дистанційного навчання [1; 3].

Одним із засобів покращення підготовки лікарів-стоматологів є міждисциплінарна інтеграція (МІ). На сучасному етапі підготовки лікарів-стоматологів МІ є необхідною умовою, яка сприяє не тільки інтенсифікації, систематизації та оптимізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, а й органічному розвитку особистості. МІ значно полегшує сприйняття матеріалу студентами як на практичних і лекційних заняттях, так і під час самостійної підготовки. Окрім того, МІ передбачає формування блоку навчального матеріалу за декількома дисциплінами, зумовлює цілеспрямоване формування у студентів практичних навичок і здатності вирішувати навчальні завдання, зширює кругозір студента, сприяє самостійному сприйняттю матеріалу, самовдосконаленню протягом навчання у вищих медичних навчальних закладах та після їх закінчення. Упровадження МІ в процес навчання студентів-стоматологів готує їх до самостійної практичної діяльності, стимулює необхідність вивчення нової інформації для вдосконалення як теоретичної, так і практичної підготовки майбутніх спеціалістів [4].

При підготовці лікарів-стоматологів МІ дає можливість студенту поєднувати знання з окремої дисципліни з іншими дисциплінами та навчальними курсами і водночас сприяє ретельнішій підготовці студентів із кожної дисципліни, слугуючи основою для побудови цілісної картини майбутньої професійної діяльності та створюючи повноцінне уявлення про кожну галузь стоматологічної науки. Особливу увагу в процесі інтегративного навчання необхідно приділяти вивченню фундаментальних дисциплін.

Важливим етапом для вдосконалення інтегративних зв'язків у навчальних програмах суміжних дисциплін є обґрунтування ступеня зв'язку між дисциплінами, що вивчаються. Це зумовлює потребу в координації робочих навчальних програм суміжних предметів.

Фактором, який впливає на розвиток інтелектуальних можливостей студентів-стоматологів, є робота студентів у наукових гуртках кафедр, підготовка до виступів на студентських конференціях, що може спрямувати підготовку лікарів-стоматологів для практичної охорони здоров'я [2].

Особливе місце в підготовці майбутніх лікарів-стоматологів займають тестові завдання, які за своїм змістом забезпечують базовий контроль знань і передбачають реалізацію інтегративного мислення студентів на основі матеріалів навчальних програм дисциплін, які вивчалися раніше. Під час підготовки тестових завдань мають бути враховані засвоєні знання з фундаментальних суміжних дисциплін. Такі завдання можна використовувати як для базового контролю рівня знань студентів, підготовки до кожного окремого заняття, так і для подальшої підготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту «КРОК-2. Стоматологія».

Отже, міждисциплінарна інтеграція не лише сприяє покращенню сприйняття навчального матеріалу, а й забезпечує формування цілісної та цілеспрямованої особистості майбутнього лікаря-стоматолога.

Список використаної літератури

1. Дистанційне навчання як нова перспективна технологія практичної підготовки майбутніх спеціалістів у вищих медичних навчальних закладах / І.С. Аветіков, І.В. Яценко, С.О. Ставицький, К.П. Локес // Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах України : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, присвяченої 160-річчю з дня народження І.Я. Горбачевського. – Тернопіль: ДДМУ, 2014. – Т. 1. – С. 135-137.
2. Веденко Б.Г. Наукова організація праці — суттєвий крок підвищення якості роботи медичних закладів / Б.Г. Веденко, Ф.В. Мельник, А.В. Даценко // Глазний врач. – 2011. – № 3. – С. 87-89.